

Derleme Makalesi / Review Article

DOI: <http://dx.doi.org/10.29064/ijma.931692>

Finansal Planlama ve İşletmelerin Nakit Kararlarında Finansal Planlama Kullanılması

Mikail Erol¹, Mehmet Hanifi Ayboğa²

¹ Prof. Dr., İstanbul Esenyurt Üniversitesi, İstanbul, Türkiye / mikailerol@esenyurt.edu.tr.

² Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye / hanifiayboga@gmail.com.

Özet: Finansal planlamalar, bir işletmenin hedeflerine ulaşması için gereken kaynakların belirlenmesine ve bu kaynakların nasıl kullanılacağına gösterilmesine yönelik olarak hazırlanan iş planlarının önemli bir safhasını oluşturmaktadır. Bir işletmenin iş planında yer alan işi üretmek için gerekli olan üretim faktörleri, enerji ve makinelerin hangi kaynaklarla ne zaman elde edileceğini göstermektedir. İş planı doğru hazırlanırsa, finansal planlama da aynı oranda başarılı olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, finansal planlamanın işletmeler açısından önemini ortaya koymaktır çünkü yapılan planlar işletmenin mali kararlarının belirlenmesinde kullanılmaktadır. Planlama, işletmelerde finans yöneticisinin görevinin önemli bir parçasıdır. Çalışma kapsamında, dünyada karşılaşılan küresel ekonomik krizlerin denetim mekanizmaları iyi olan ülkelerde de ortaya çıkması ve gelişmiş ekonomilerde daha olumsuz etkiler yaratması gibi nedenlerle, planlamada yeni yapılanmaların artan gerekliliği açıklanmaktadır. Sonuç olarak, küreselleşme sürecinde 2009 finansal krizinin ABD’de başlamasının etkisiyle krizin küreselleştiği ve düzenlenen finansal planlamaların küreselleşme koşullarına uygun olmadığı ortaya konmaktadır. Aynı zamanda, yaşanan COVID-19 sürecinde de, karşılaşılan ekonomik etkiler nedeniyle, önce çok uluslu şirketler tarafından finansal planlarında değişiklik yapılması gerektiği açıklanmaktadır. Bu çalışma ile finansal planlamanın önemi örneklerle açıklanırken, aynı zamanda olası kriz süreçlerinin dikkate alınmasının önemi ispatlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşletme Planı, Planlama, Finansal Planlama, Nakit Kararları, İşletme Kararları.

JEL Sınıflandırması: G0, M2

ORCID¹: 0000-0002-2699-8070 / **ORCID²:** 0000-0002-2330-3958

Başvuru Tarihi: 02.05.2021

Kabul Tarihi: 24.06.2021

Bu Makaleye Atıf İçin: Erol, M., & Ayboğa, M. H. (2021). Finansal Planlama ve İşletmelerin Nakit Kararlarında Finansal Planlama Kullanılması. *International Journal of Management and Administration*, 5(10), 103-109.

Financial Planning and Using Financial Planning in the Cash Decisions of the Businesses

Mikail Erol¹, Mehmet Hanifi Ayboğa²

¹ Prof., İstanbul Esenyurt University, İstanbul, Turkey / mikailerol@esenyurt.edu.tr.

² Prof., Marmara University, İstanbul, Turkey / hanifiayboga@gmail.com.

Abstract: Financial planning is an important phase of business plans prepared to determine the resources required for a business to achieve its goals and to show how these resources will be used. Financial planning shows when and with which resources the production factors, energy and machinery required to produce the work included in the business plan of an enterprise will be obtained. If the business plan is prepared correctly, financial planning is equally successful. The aim of this study is to reveal the importance of financial planning for businesses because the plans made are used in determining the financial decisions of the enterprise. Planning is an important part of the finance manager's job in businesses. Within the scope of the study, the increasing necessity of restructuring in planning is explained due to the fact that global economic crises occur in countries with good control mechanisms and have more negative effects in developed economies. As a result, in the globalization process, with the effect of the 2009 financial crisis in the USA, the crisis became global and it is revealed that the financial plans organized are not suitable for globalization conditions. At the same time, it is explained that due to the economic effects encountered in the COVID-19 process, first of all, multinational companies should make changes in their financial plans. While this study explains the importance of financial planning with examples, it also proves the importance of considering possible crisis processes.

Keywords: Business Plan, Planning, Financial Planning, Cash Decisions, Business Decisions.

JEL Classification: G0, M2

ORCID¹: 0000-0002-2699-8070 / **ORCID²:** 0000-0002-2330-3958

Received Date: 02.05.2021

Accepted Date: 24.06.2021

How to Cite this Article: Erol, M., & Ayboğa, M. H. (2021). Finansal Planlama ve İşletmelerin Nakit Kararlarında Finansal Planlama Kullanılması. *International Journal of Management and Administration*, 5(10), 103-109.

GİRİŞ

İşletmelerde likit değerlerin ölçülmesinde kullanılacak araçlar, genelde tam bir finansal tablolar setini oluşturan tablolardır. Dönem sonunda düzenlenen, finansal durum tablosu (bilanço), kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu ve özellikle nakit akış tablosu, belirli bir zaman dilimi içinde işletmenin nakit varlıklarının nereye harcandığı ve hangi faaliyetlerden nakit girdisi olduğunu gösterir. Bilanço ve gelir tablosundan nakit hareketleri ile ilgili elde edilemeyen çok kapsamlı nakit hareketi bilgileri nakit akış tablosundan sağlanır. Nakit akış tablosunda 3 ana faaliyet grubunda nakit hareketleri açıklanmaktadır. Bunlar, işletme faaliyetlerinden, yatırım faaliyetlerinden ve finansman faaliyetlerinden nakit akışlarıdır.

Bilindiği üzere, finansal tablolar geçmişe ait olup tarihi verileri içermektedir. Ancak işletmeler için gelecek çok önemlidir. Çünkü işletmelerin yaşayan ve sürdürülebilir nitelikte bir işletme olması için gelecekte varlığını koruyabilmesi ve gelecekteki ödeme gücünü de bilmesi gerekmektedir. Bundan dolayı gelecekte işletmenin likit değerinin izlenmesinde kullanılan araçların en önemlisi finansal planlardır. Çalışmada önce finansal planlama konusunda genel kavramlar üzerinde durulmakta, finansal planlamanın ilkeleri ve çeşitleri hakkında bilgi verilmektedir. Son bölümde, dünyada yaşanan küresel ekonomik kriz süreçlerinde finansal planlamanın önemi açıklanarak, finansal krizler ve son olarak yaşanan COVID-19 krizinin etkisiyle işletmeler tarafından yeniden düzenlenmesi gereken finansal planlamalar ile ilgili tahminlerde krizlerin göz önünde bulundurulması gerektiği vurgulanmaktadır.

2. FİNANSAL PLANLAMANIN TANIMI, İLKELERİ VE ÇEŞİTLERİ

2.1. Finansal Planlamanın Tanımı ve Yararları

Plan, önceden belirlenen hedeflere ulaşmak için takip edilecek yolu gösteren bir modeldir. Planlama işletmelerde geleceğin faaliyetlerini bugünden ortaya koyma işlemidir (Çetiner, 1989: 308). Planlama, üretici bir işletmenin belirli bir dönem içerisindeki planlanan mali olayların yürütülmesine dayalı olarak parasal giriş ve çıkışların hesaplanması ve bunların düzenli bir şekilde tahmin edilmesidir (Fettahoğlu, 2014: 90). Planlama, işletmelerin uzun dönemli amaç ve hedeflerinin belirlenmesi ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik kaynakların ayrılması için uygun faaliyet programlarının düzenlenmesidir. Planlama, işletmelere yön göstererek ve işletme bölümlerinin farklı amaçlar için çalışmasını engelleyerek, organizasyonun amaç ve hedeflerine en doğru biçimde ulaşmasını sağlamaktadır. Planlama yapılmadan kontrol sağlanamayacağına göre yöneticiler için planlama bir zorunluluk olmaktadır (Stephen ve Murry, 1998: 210-212). İşletmeler hedeflerine ulaşmak için stratejik planlar da hazırlar ve stratejik planlama, büyük ölçüde sermaye bütçelemesini içermektedir (Ehrhardt ve Brigham, 2002: 405-408). Planların çoğu, finansal bir özeti içermektedir. İşletmelerde yapılan planların bir kısmı ise işletmelerde kar politikasına yönelik görüşleri de içermektedir (Richards vd., 2001: 495-497).

Finansal planlama, genellikle işletme karının artırılması için gerekli kararların geliştirilmesi veya gerek görüldüğünde belli kararların sayısının azaltılmasına yarayan planlama sürecinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Finansal planlama, işletmenin bütün alt planlarını (satış planı, üretim planı, tedarik planı yatırım planı vb.) bünyesinde toplamaktadır. Finansal planlama hakkında daha geniş bir tanım yapmak gerekirse şu şekilde tanımlanabilir. İşletmenin tahmin edilen fon ihtiyaçlarının yerine getirilebilmesi için uygun olarak hazırlanan düzenlemelerin tamamıdır bu planlar ile gelecekteki finansman ve tedarik programları belirlenmektedir.

İşletmelerde finansal planlama faaliyetleri belirli aşamalarda düzenlenmektedir. Öncelikle işletmenin ilk hedeflerinin belirlenmesi, bu hedeflerle ilgili bilgilerin toplanması ve gelecekteki gelişimi ile ilgili tahminler yapılması gerekmektedir. Daha sonra bu hedeflerin yeniden gözden geçirilerek alternatifler arasında seçim yapılmalıdır. En son olarak belirlenen hedeflere ulaşma yolları ortaya konulmalıdır ve bu aşamada da gerekli düzeltmeler ve denetleme yapılmalıdır (Erol, 2017: 183). Finansal planların yararları (Archer ve Bambrosio, 1972: 60);

- İşletmelerde yatırım ve finansman kararları birbirlerinden bağımsız olarak verilmemesi gereken yani birbirleriyle bağlantılı olan kararlar olması nedeniyle, finansal planlama, işletmelerin yatırım kararlarının belirlenmesinde yardımcı olmaktadır.
- Finansal planlama özellikle işletme yetkililerinin mali konularda bazı beklenmedik olaylarla karşılaşmaları durumunda en uygun kararların alınmasında yardımcı olmaktadır.
- İşletmelerde finansal planlamayı yapanlar tarafından yetkililere, işletme hedeflerinin belirlenmesinde ve performans ölçütlerinin oluşturulmasında yardımcı olmaktadır.

2.2. Finansal Planlamanın İlkeleri

Finansal planlar işletmelerde farklı biçimde düzenlenebilmektedir çünkü işletmeye nakit giriş ve çıkışlar her işletmede farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır. Ancak genel olarak, bir işletme için hazırlanan finansal planların beklenen fonksiyonlarını yerine getirebilmesi için uyulması gerekli görülen bazı ilkeler açıklanmaktadır. Finansal planlamada uyulması gereken ilkeler bazı açıklamalarda, esneklik ilkesi, sistematiklik ilkesi, gayri safilik ilkesi, süreklilik ilkesi, doğruluk ilkesi, ekonomiklik ilkesi ve denetlenebilirlik ilkeleri olarak belirlenmektedir. Daha fazla tercih edilen, genel kabul gören uyulması gereken ilkeler farklı bir açıklamada aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır (Fettahoğlu, 2014: 95);

- **Bütünlük İlkesi:** Bütçe hazırlanırken işletmede ödeme ve tahsilâtlarla ilgili olayların dikkate alınmasıdır.
- **Birlik İlkesi:** İşletmelerde bütün sorumluluk merkezleri veya kar merkezleri için bütçe hazırlanmasıdır.
- **Merkezcilik İlkesi:** İşletmelerde kredileri de içine alacak şekilde harcamaları karşılama da kullanılır.
- **Şeffaflık İlkesi:** Bütçelerin işletme çalışmaları ile belirlenen hedeflere ulaşılması için uyumlu olması sağlanmalıdır.
- **Kesinlik İlkesi:** İşletmeler tarafından planlanan faaliyetlerin ve gelecekteki nakit giriş ve çıkışlarının gerçekçi olaylara dayanmasının sağlanmasıdır.
- **Uzmanlaşma İlkesi:** İşletmelerde ödeme ve tahsilâtların çeşitlerine ve kaynaklarına göre kesin olarak belirlenmesidir.
- **Dönemsellik İlkesi:** Bütçelerin periyodik olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Dönemsellik, farklı departmanların bütçelerine göre değişmektedir.
- **İktisadilik İlkesi:** Bütünlük, kesinlik ve uzmanlaşma ilkelerinin sınırsız biçimde uygulanması, işletme bütçelerinin doğruluğu ve güvenilirliğini artırırken aynı zamanda işletme maliyetlerini de artırmaktadır.

İşletmeler için düzenlenen mali planlamada istenen amaca ulaşabilmek için mali yöneticiler tarafından sağlanması gereken bazı uygulamalar bulunmaktadır. Bunların başında, işletme faaliyetlerinin yerine getirilmesi için gerekli finansman kaynak fonlarının sağlanması gelmektedir. Ortakların kabul edeceği bir risk oranında en az

maliyetli fon sağlanması ve fonun maliyeti ile işletmeye yüklediği risk oranında değerinin korunması gerekmektedir. Bu noktada işletmelerde esnek finansal planların yapılması tercih edilmektedir. İşletmelerde likit değerlerin ölçülmesinde kullanılan araç, genelde dönem sonu finansal tablolarıdır. Dönem sonunda düzenlenen, finansal durum tablosu bilanço ve kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu geçmişe ait olup tarihi verileri içermektedir. Söz konusu finansal tablolar, işletmenin muhasebe kayıt sürecinin sonunda elde edilmektedir. Ancak işletmeler için gelecek de önemlidir. Çünkü işletmelerin yaşayan ve sürdürülebilir nitelikte bir işletme olması için gelecekte varlığını koruyabilmesi ve gelecekteki likidite gücünü de bilmesi gerekmektedir.

İşletmenin muhasebe kayıt sürecinin doğru, güvenilir, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir ve zamanında niteliklerine sahip olması gerekmektedir. Bu niteliklere sahip olduğu zaman elde edilen finansal tablolar ve üretilen finansal bilgiler anlamlı olur. Maliye Bakanlığı 1 No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde belirtilen Muhasebenin Temel Kavramları, muhasebe uygulama sürecinin hayata geçmesindeki temel değerleri ifade etmektedir. Bu kavramlar; sosyal sorumluluk, kişilik, işletmenin sürekliliği, dönemsellik, maliyet esası, parayla ölçülme, tarafsızlık ve belgelendirme tutarlılık, tam açıklama, ihtiyatlılık, önemlilik ve özün önceliğidir (Güner vd., 1992).

Her ne kadar, finansal tablolar geçmişe ait olup tarihi verileri içermekte olsalar da geleceğe de ışık tutmaktadırlar. Gelecekte işletmenin likit değerinin izlenmesinde kullanılan araçların en önemlisi finansal planlardır. Finansal planların hazırlanmasında ise tarihi verilere göre hazırlanmış olan finansal tablolardan yararlanılmaktadır. Ancak, muhasebe uygulama sürecinin sonunda muhasebenin özetleme ve raporlama fonksiyonu kapsamında hazırlanan finansal tablolarda, yukarıda belirtilen 12 tane temel kavram esas alınmakla birlikte, ayrıca bu temel kavramların uygulanmasını sağlayan yine Maliye Bakanlığı 1 No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde belirtilmiş olan Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri, KGK tarafından yayınlanmış Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'nda belirtilmiş olan alternatifli uygulama yöntemleri ve sonuçta bu ilke ve yöntemlerden işletmenin seçerek uyguladığı muhasebe politikaları esas alınmalıdır.

Muhasebenin temel kavramlarından olan İhtiyatlılık kavramı; muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin göz önüne alınması gereğini ifade etmektedir. Bu kavramın sonucu olarak, işletmeler, muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayırırlar, muhtemel gelir ve karları için ise gerçekleşme dönemlerine kadar herhangi bir muhasebe işlemi yapamazlar. Ancak bu kavram, gizli yedekler veya gereğinden fazla karşılıklar ayrılmasına gerekçe oluşturamaz. Bu bağlamda, finansal planlar hazırlanırken finansal planlar geleceğe yönelik olmakla beraber, geleceğe ilişkin öngörü değerleri hesaplanırken yine de ihtiyatlı olmak gerekir.

2.3. Finansal Planların Çeşitleri

Finansal planlar, Normal Finansal Planlar ve Olağanüstü Finansal Planlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Ceylan ve Korkmaz, 2017: 135). Normal finansal planlar; bir işletmenin normal faaliyetlerini yürütebilmek için yapılan, Tahmini Bilanço, Tahmini Gelir Tablosu ve Nakit Bütçesi gibi tablolar normal finansal tablo olarak kabul edilmektedir. Normal finansal planlar, yöneticilerin sık sık kullandığı, işletmenin faaliyetleriyle ilgili gelir ve giderleri uyumlaştırmak amacıyla yapılan planlardır (Yüksel, 1978: 162). Olağanüstü finansal planlar, işletme yöneticileri tarafından ender olarak, işletmelerin ticari hayatlarında belki bir veya birkaç kez hazırlanan Yatırım Planları veya Fizibilite Raporları gibi işletme planlarıdır. Olağanüstü finansal planlar, ekonomik, teknik ve finansal olmak üzere üç ana gruptan oluşmaktadır;

- Bir Fizibilite raporunun ekonomik analizinde, işletmede üretilmesi veya satılması planlanan ürün veya hizmetler ve fiyatları tespit edilmekte,
- Teknik bölümde, planlanan yatırımlarla ilgili teknik konulara yer verilmekte,
- Bir Fizibilite çalışmasında finansman bölümünde, yapılması planlanan yatırımlar için gereken sermaye kaynağı ile ilgili detaylar ve bunların kullanılması düşünülen yerler açıklanmaktadır.

İşletmelerin hedeflerine ulaşması için tasarlanması gereken çeşitli finansal plan türleri bulunmaktadır. Finansal Planlama Modelleri ve Stratejileri Türleri şunlardır (Wikifinance, 2021);

Nakit Akışı Planlaması: En önemli finansal planlama türlerindedir, çünkü bir işletme kısa vadeli ve uzun vadeli giderlerini tahmin ederken, acil masrafların veya beklenmedik masrafların ortaya çıkacağı zamanlar vardır ve yanlış nakit akışı planlaması işletmenin iflasına neden olabilmektedir.

Sigorta Planlaması: Bir işletmenin sigortası önceden planlanmadıysa, diğer finansal planların da bozulması riski bulunmaktadır.

Vergi planlaması: Bir işletme için, doğru vergi planlaması, finans tasarrufunu yükseltmeye yardımcı olabilmektedir. Vergi mükellefiyeti konusunda ülkeler tarafından sağlanan çeşitli avantajlar ve muafiyetler vardır ve dünyada büyük çok uluslu şirketler bu konuda azami dikkat sarf etmektedirler. İşletmelerin finansal planlama stratejisinin önemli bir parçası olarak vergi planlamalarını güncel tutmaktadırlar.

3. FİNANSAL PLANLAMANIN ARTAN ÖNEMİ

Her işletme için ekonomik hayatında kısa vadeli ve uzun vadeli finansal hedefler üzerinde düşünülmesi gereken zamanlar vardır. İşletmelerin finansal hedeflerine ulaşmak için tasarlanması ve uygulanması gereken farklı finansal planlama türlerinin uygulanması, özellikle kriz dönemlerinde önemli olmaktadır. İşletmeler tarafından yatırım planlarının belirlenmesi amacıyla düzenlenen olağanüstü finansal planların önemi, dünyada yaşanan ekonomik krizler sürecinde daha fazla önem kazanmaktadır.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren ülkelerin karşılaştığı ulusal ve uluslararası ekonomik sorun ve darboğazların aşılmasında, olağanüstü finansal planlar bir çıkış noktası oluşturmaktadır (Oh, 2005; Olalı ve Timur, 1988). Örneğin, küreselleşme sürecinde yaşanan 2008 – 2009 finansal krizin kısa süre içinde derinleşerek ve genişleyerek dünyadaki tüm gelişmiş ekonomileri etkilemesi ve krizin düzenleme mekanizmalarının iyi takip edildiği bilinen ABD’de çıkması nedenleriyle güçlü ekonomilerde de finansal planlamalarda yeniden yapılanmaların gerektiği görülmektedir. Bu konuda karşılaşılan ekonomik olumsuzlukların beklenenden uzun sürmesi üzerinde, tahmini finansal planlarda doğru öngörülerin belirlenememesinin etkisi gözlemlenmektedir. Örneğin, Türkiye’de doğrudan yabancı yatırımlar konusunda, önce ABD’ de finansal kredilerin geri ödenmesiyle ilgili yaşanan sorunlar nedeniyle başlayan ve Mortgage krizi denilen finansal krizin hızla yaygınlaşması ve etkilerinin artmasıyla birlikte 2009 yılında doğrudan yabancı yatırım (DYY) girişlerinde %58 oranında düşüş yaşanmıştır (Oran, 2020: 1-16). Önce dünyadaki en güçlü ekonomiler olan ABD ve Avrupa Birliği ülkelerinde büyüme hızının yavaşlamasıyla birlikte ülkelerin finans kurumlarında kayıpları artmıştır ve bu ülkelere yapılan yabancı sermaye yatırımları azalmıştır. Krizin yarattığı tedirginlik nedeniyle finansal piyasalarda işlem yapma korkusunun da etkisiyle önce kredi kuruluşlarının zararları artmıştır ve ülkelerdeki merkez bankalarının yüksek faiz oranları uygulamaya başlamasıyla, oldukça fazla sayıda kredi kuruluşlarının iflas ettiği görülmüştür (Oran, 2020: 92). Bu rakamlar doğrudan yabancı yatırımlar faaliyetleri ile ilgili tahminlerin çok ötesinde düşüşler yaşandığının ve geleceğe yönelik finansal planların tahminlerden çok uzak

sonuçlar yarattığının göstergesidir. 2009 yılı finans krizinden çıkarılan dersler kapsamında, işletmeler uluslararası yatırıma yönelik planlamaları açısından ulusal ve uluslararası krizlere nasıl tepki vermeleri gerektiğine dair hazırlık yapmışlardır. Bu konuda, önceki krizlerde benimsenen çeşitli yatırım politikalarına ve yatırımcıların nasıl tepki verdiklerine bakılmakta, ardından bu tarihsel deneyimde mevcut krizi hafifletmek için açıklanan son önemlerle karşılaştırmalar yapılmaktadır (OECD, 2020).

Günümüzde yaşanmakta olan COVID-19 krizi sürecinde de, yaşanan sağlık krizinin küreselleşmesi nedeniyle korunma amacıyla ülkeler arasındaki sınırların kapatılması gibi son derece büyük kısıtlamalar getirilmesi sonucu, işletmeler tarafından finansal planlamalarının ve yeni yatırım kararlarının yeniden düzenlendiği görülmektedir. Salgının önce Çin'in Wuhan bölgesinde çıkması nedeniyle, önce Çin ile ticari bağlantıları olan çok uluslu işletmeler tarafından, yatırım kararları değiştirilmiştir. Coronavirüs krizi etkisiyle çok uluslu şirketlerin önemleri konusunda, dünyada incelenen 5.000 en büyük çokuluslu işletme tarafından, krizin ekonomik etki tahminleri ve kazanç revizyonları, 2020 ve 2021'de yüzde -30 ila yüzde -40 arasında olabileceği düşüncesiyle yeniden belirlenmiştir (Oran, 2020: 571). Bu yatırımların ileri bir tarihe ertelenmesi için yeni finansal planlar yapılmıştır. Pandeminin ilerleyen aşamalarında, krizin bütün dünya ülkelerine yayılmasıyla birlikte özellikle gelişmiş ülkelerdeki işletmelerin ait oldukları sektörlerde baş gösteren durgunlaşmanın etkisiyle, dünya çapında önlemler alınırken, öncelikle işletmelerin geleceğe yönelik planları değiştirilmek zorunda kalmıştır.

Aslında, ekonomi tarihinde, Birinci Dünya Savaşı'nın ardından, Büyük Buhran denilen büyük ekonomik kriz sürecinde, önce ABD' de Dow Jones - New York Borsası Ekim 1929' da tamamen durmuştur ve bu durum önce holdinglerin hisse senedi değerlerinin düşmesine yol açmıştır. Ortaya çıkan büyük bir panik nedeniyle ülkeye yatırım yapan yabancılar yatırımlarını geri çekmek istedikleri için ülkenin en büyük borsası çökmüştür. Olumsuz etkileri 10 yıl kadar süren bir ekonomik kriz, dünyadaki gelişmiş ülkelerde geleceğe yönelik finansal planlamalarında olası bir kriz koşullarında alınması gereken tedbirlere yönelik olarak olağanüstü planların hazırlanması gereğine dikkati çekilmiştir (Oran, 2020: 9).

Büyük Buhran'ın en önemli nedeninin Birinci Dünya Savaşı'nın ardından artan mali zorluklar olduğu düşünülmekle birlikte, son yüzyıl boyunca, savaş, kredi sorunu ve salgın gibi farklı nedenlerle karşılaşılan kriz süreçlerinde, işletmelerin son derece olumsuz etkilere karşı finansal yönetimlerinde risk faktörünün değerlendirilmesi konusuna dikkat çekilmeye başlanmıştır. Halen istenen kısa süreçlerde önlemlerin alınamaması sonucu, işletme yöneticilerinin öngörülerinde daha dikkatli olmalarının görevlerinin en önemli gereğini ortaya koymaktadır.

4. SONUÇ

Makalenin amacı gereği finansal planlamanın işletmeler açısından önemi, yapılan planların işletmenin mali kararlarının belirlenmesinde kullanılması açısından ortaya konarak planlamanın işletmelerde finans yöneticilerinin en önemli görevlerinden olduğuna dikkat çekilmiştir. Bu konuda, işletme varlıklarının etkin bir şekilde yönetilmesi ve korunması için işletmenin gelirleri, varlıkları ve giderleri ile ilgili finansal planların gelecek riskleri de dikkate alması gerektiği iddiası örneklerle açıklanmıştır. Finansal planların dikkate alınması gereken riskler arasında en önemli olanların küresel ekonomik krizler olması nedeniyle son yıllarda dünyada yaşanan krizlerin etkisiyle finansal planların yeniden yapılmasının önemi ortaya konmuştur. 2009 yılında ABD'de başlayan Mortgage krizinin dünyadaki en gelişmiş ekonomiler üzerinde daha olumsuz etkiler yaratması veya günümüzde halen devam etmekte olan COVID-19 krizinin uluslararası ticaret faaliyetlerinde çok uluslu işletmeler üzerinde yarattığı etkiler

açıklanmıştır. Küresel krizlerin en güçlü ülkelerin büyük işletmelerinde bile son derece olumsuz etkileri olması nedeniyle bu işletmelerin finansal planlarını yeniden revize etmek zorunda kaldıklarına dikkat çekilerek, beklenmeyen bir durum olması halinde önceden hazırlanmış olan diğer planların devreye konulması gerekliliği ortaya konmuştur.

Sonuç olarak, finansal planların değişen koşullara uygun hazırlanması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu noktada, hazırlanan planların esnek ve ekonomik olması gerektiği ve planlardan beklenen faydanın planın yükleyeceği maliyetlerden daha fazla olması gerektiği görülmektedir. Bu nedenlerle, finansal planlamanın işletmeler için optimal bir nakit durumu sağlaması, planlamada işletmenin uzun dönemli amaç ve hedeflerinin açık olarak belirtilmesi, işletmenin içinde bulunduğu finansal yapısının ortaya konulması, işletmenin üretmiş olduğu mamullerin ve hizmetlerin özelliklerinin belirtilmesi, işletmenin ürettiği mamullerin ve hizmetlerin pazarlanabilirliği, işletmenin içinde bulunduğu sektörün ve rakip işletmelerin göz önünde bulundurulması gerektiği belirlenmektedir.

KAYNAKÇA

- Archer, C., & Dambrosio, A. (1972). *Business Finans, Theory and Management*. Newyork: Mc. Milan Com.
- Ceylan, A., & Korkmaz, T. (2017). *İşletmelerde Finansal Yönetim*. Bursa: Ekin Yayınları.
- Çetiner, E. (1989). *Konaklama İşletmelerinde Yönetim Muhasebesi*. Ankara: Tütübay Yayınları.
- Erol, M. (2017). *Mali Tablolar Analizi*. İstanbul: Ege Basın Yayın.
- Fettahoğlu, A. (2014). *İşletme Finansmanı*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) (2017). *Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları*.
- Maliye Bakanlığı (MB) (1992). *1 No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği*.
- Michael, C. E. & Brigham, E. F. (2002). *Corporate Finance a Focused Approach*, 5. Edition, Kindle edition.
- OECD (2020). *Krizlerde Yatırım Politikaları*. 11 Şubat 2021 tarihinde <https://www.oecd.org> adresinden erişildi.
- OECD (2009). *Finansal Krizden Kurumsal Yönetim Dersleri*. 10 Nisan 2021 tarihinde <https://www.oecd.org/daf/financebusinessandthecrisis.htm> adresinden erişildi.
- OECD (2021). *Yatırım Politikaları ve Finansal Krizlerde Planlamalar*. 10 Nisan 2021 tarihinde <https://www.oecd.org/daf/financebusinessandthecrisis.htm> adresinden erişildi.
- Oh, C. O. (2005). The contribution of tourism development to economic growth in the Korean economy. *Tourism management*, 26(1), 39-44.
- Olalı, H., & Timur, A. (1988). *Turizm Ekonomisi*. İzmir: Ofis Ticaret Matbaacılık.
- Oran, İ. B. (2020). Finansal Krizlerin Küreselleşmesi & Türkiye ve Türk Cumhuriyetleri Üzerindeki Etkileri. *Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-107.
- Oran, İ. B. (2020). *İspanyol Gribi ile COVID-19 Pandemilerinin Sosyo-Ekonomik Etkilerinin Karşılaştırılması ve Salgın Kavramında 100 Yılda Neler Değişti*. Gece Kitaplığı Yayınevi, Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Akademik Çalışmalar – II, Editör: H. S. Kiroğlu, 5, 571.
- Oran, İ. B. (2020). Küresel Sorunlar Ekonomik Krizlerin Uluslararası Yansımaları. *Journal of Life Economics*, 7(1), 41-58.
- Oran, İ. B. (2020). Çok Uluslu Şirketler, Stratejileri ve Küreselleşmedeki Roller. *Journal of Life Economics*, 7(1), 1-16.
- Rİchard, A. B., Myers, S. C., & Marcus, A. J. (2001). *İşletme Finansının Temelleri*. (Çeviren: Ünal Bozkurt, Türkan Arkun, Hatice Doğukanlı).
- Stephen, P. R., & Culter, M. (1998). *Management*, Prentice Hall.
- Wikifinance (2021). Finansal Planlama Modelleri ve Stratejileri Türleri. 10 Nisan 2021 tarihinde <https://wikifinancepedia.com/finance/different-types-of-financial-planning-models-and-strategies> adresinden erişildi.
- Yüksel, A. S. (1978). *Para Bulma ve Kredi İşlemleri*. İstanbul.